

УДК 94(477).08

ФОРМУВАННЯ ШТРАФНИХ БАТАЛЬЙОНІВ І РОТ У ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ ТА ЇХ БОЙОВЕ ВИКОРИСТАННЯ В ПЕРІОД ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ

Петрухін С.В., Шляхтич Р.П.
Криворізький педагогічний інститут
Криворізького національного університету

У статті аналізується особливості формування особового складу штрафних батальйонів і рот, їх кількісний склад та бойове використання у Червоній армії в період Великої Вітчизняної війни. Крім того, висвітлюється роль органів правосуддя у цій справі, а також приділено увагу стосовно часу створення штрафних підрозділів.
Ключові слова: штрафні батальйон, штрафні роти, наказ №227.

Друга Світова війна як і вся людська історія має величезну кількість «білих плям», але це не має зупиняти істориків, у пізнанні нашого минулого. Сьогодні, настав той час коли ми маємо підтримати всі разом гасло вічного життя, що ніхто не забутий та ніщо не забуте в нашій історії. Таким чином, у цій статті ми спробуємо розкрити одну з «білих плям» вітчизняної історії, яка стосується формування та діяльності штрафних рот та штрафних батальйонів.

Штрафні підрозділи це особливі військові формування, які сформувалися в Червоній армії в період Другої Світової війни. Їх поява, пов'язана «з найтяжчими та найдраматичнішими моментами перших двох років Великої Вітчизняної війни [12, с. 61]». Створення цих підрозділів давало другий шанс громадянам Радянського союзу і червоноармійцям спокутувати свою провину, яку вони допустили в цей нелегкий військовий час. Початком формування окремих штрафних підрозділів (далі – ОШП) був сумнозвісний наказ народного комісара оборони Й. Сталіна № 227 від 28 липня 1942 р., який відомий широкому загалу, як «ні кроку назад». В рамках наказу № 227 було започатковано масове створення, штрафних батальйонів (для офіцерів) чисельністю до 800 осіб, і штрафних рот (для рядових) чисельністю 200 осіб [9]. Пізніше окремим наказом № 00162/оп від 1 серпня 1942 р. за сприяння генерал-майора Сидельникова, були сформовані перші штрафні підрозділи під Сталінградом в межах 62 армії особистий склад яких, формувався за штатом стрілецького полку №04/201 [7, с. 145-146]. Проте, остаточно сформувалися ОШП в вересні 1942 року, після виходу двох положень розроблених заступником оборони, генералом армії Г. Жуковим про «Штрафні батальйони діючої армії» і «Штрафні роти діючої армії» – які лягли в основу наказу № 228 [8, с. 17]. В цьому наказі підкреслювалося, що перед направленням до окремих штрафних підрозділів, штрафника обов'язково ставили перед строем своєї частини, де йому, в присутності інших червоноармійців, зачитувався наказ і пояснювалася сутність скоєного ним злочину. Так само проходила процедура дострокового звільнення із рядів ОШП. Штрафнику, в присутності його товаришів із штрафної частини, пояснювалася сутність його подвигу. На думку С. Сидорова цей захід мав дуже сильне виховне

значення. Адже, в такий спосіб, штрафникам пояснювалася перспектива майбутнього звільнення задля якої необхідно було проявити мужність і відвагу [12, с. 62].

Отже, завдяки показовим звільненням із рядів штрафників створювалося розуміння того, що перебування в цих підрозділах є невічним, а залежить від вчинку, який був здійснений заради своєї країни.

Починаючи з вересня 1942 року, штрафні підрозділи діяли на найважчих ділянках фронту. Протягом цих років в Червоній армії, було створено 29 штрафних штурмових батальйонів (їх тимчасовий склад формувався виключно із звільнених з німецького полону офіцерів. І термін служби в них становив 2 місяці), 68 штрафних батальйонів, 1102 штрафних рот і 6 штрафних взводів [14, с. 20]. Через штрафні батальйони і роти за роки їх існування пройшло 427910 осіб. Сьогодні є і інші цифри. Так, на думку сучасного історика С. Сидорова через штрафні батальйони пройшло приблизно 118800 чол., а через в штрафні роти 346500 чол. Загалом, в роки війни було засуджено 994, 3 тис. червоноармійців (а це, в середньому, 70 чоловік на добу). З них – 422, 7 тис. були спрямовані у штрафні підрозділи; 436,6 тис. осіб було відправлено до місць позбавлення волі; доля 135 тис. осіб залишається невідомою досі [12, с. 62-64].

Отже, можна сказати з упевненістю про те, що в роки війни була репресована значна кількість військових. І лише частині було надано другий шанс спокутувати свою провину перед Батьківщиною в штрафних підрозділах.

Штрафбат або окремий штрафний батальйон (далі – (ОШБ)) був виключно офіцерським військовим підрозділом, на відміну від штрафної роти, яка була створена із рядового і сержантського складу. Штрафні батальйони і роти були сформовані задля того, щоб дати можливість особам всіх родів військ, які провинилися в порушенні дисципліни з причин «боягузтва або нестійкості», кров'ю спокутувати свій «злочин» перед Батьківщиною. Після укомплектування постійного та тимчасового складу штрафбат переходив під управління Військової ради фронту, в межах якої, в залежності від воєнної ситуації, створювалися від одного до трьох штрафних батальйонів, які переходили в безпосереднє управ-

ліній до стрілецьких дивізій або до окремих стрілецьких бригад [11, с. 489]. Що стосується штрафних рот, то, вони керувалися Військовою радою армії, в межах якої, в залежності від воєнної ситуації, створювалося від п'яти до десяти штрафних рот, чисельністю від 150 до 200 осіб у кожній, які передавалися під управління до стрілецьких полків, дивізій і бригад [8, с. 19-20]. Штрафні підрозділи це особливі військові формування, які включали в себе постійний і тимчасовий склад. Постійний склад штрафного батальйону, як і штрафної роти, складався виключно із кадрових офіцерів і політпрацівників, які не були вихідцями із штрафників. Тим більше, що «... далеко не кожен командир був здатний керувати таким специфічним підрозділом, якими були штрафні батальйони і роти, де необхідно було не тільки вміти правильно скоординувати, але і у вирішальний момент бою підняти і повести за собою в атаку штрафників [6]». Тому і призначали до штрафників перевірених офіцерів. Постійний офіцерський штат штрафного батальйону включав в себе командира і політичного керівника взводу, військового комісара, заступника командира і комісара батальйону, а також командира і військового комісара роти [8, с. 18]. Крім цього, до постійного складу ОШБ належали два писаря, старшини рот, начальник зв'язку, артилерії, речового, продовольчого постачання, сержанти і рядові червоноармійці, які входили до складу підрозділу охорони штабу та забезпечення [11, с. 62]. Також, до постійного складу штрафної роти входили командир і військовий комісар роти, політичний керівник взводу та інший офіцерський склад. Загалом, до постійного складу штрафних підрозділів входило 8 офіцерів і 4 сержанти [14, с. 38].

Зі створенням штрафних батальйонів і штрафних рот повноваження постійного командного складу були розширенні на один ранг офіцерського звання у справах укріплення дисципліни. Наприклад, в штрафбаті командир батальйону і військовий комісар користувалися правами командира і військового комісара дивізії та ін. Постійному складу штрафного батальйону і роти термін служби скорочувався на половину, а кожний місяць служби в штрафних підрозділах зараховувався як за шість місяців. Загальну будову штрафного підрозділу можна відтворити на прикладі 8 штрафного батальйону 1-го Білоруського фронту, який складався із офіцерського штабу, трьох стрілецьких рот, роти автоматників, кулеметників, мінометників і роти протитанкових рушниць, комендантського взводу, медико-санітарного взводу з батальйонним медпунктом, а також до нього входили представники особливого відділу «Смерш» [11, с. 62].

Але між штрафними ротами і штрафними батальйонами були свої відмінності. Однією із відмінностей цих підрозділів був їх специфічний тимчасовий склад. Штрафні батальйони формувалися виключно із середнього і старшого офіцерського складу, який мав перебувати в підрозділі не більше 3 – х місяців. Особи, які потрапляли у штрафбат втрачали свої військові

звання і нагороди і прирівнювалися до рядового, ставши «тимчасовим солдатом» [8, с. 18]. Штрафні роти – формувалися виключно із рядових бійців, молодших командирів, які теж мали перебувати в підрозділі не більше 3-х місяців [5, с. 242]. Неможливо заперечувати той факт, що термін перебування в штрафбаті і в штрафній роті обумовлювався тяжкістю «провини» перед Батьківщиною. Для офіцерів, які отримали за вироком трибуналу від 10 років позбавлення волі – цей вирок замінювався 3 місяцями служби у штрафбаті, до 8 років – 2 місяці, 5 років – 1 місяць. Після відбуття даного терміну їм повертали їх чесне ім'я, військове звання і заслужені нагороди.

До тимчасового складу штрафбату і штрафної роти прибували різні категорії військовослужбовців. В ряди штрафбату міг потрапити будь хто із офіцерського складу від начальника штабу дивізії, до лейтенанта держбезпеки [11, 56-59]. Натомість, в штрафних ротах особистий склад почав набувати специфічного характеру. Адже, до складу штрафної роти, крім рядових і сержантів, могли потрапити за свідченнями І. Пичугина «крадії, бандити, рецидивісти, в'язні, політв'язні та ін. [8, с. 58]». Крім того, були випадки коли до штрафних підрозділів потрапляли невинні люди. Також, до лав штрафників могли потрапити засуджені особи з відстрочкою виконання вироку за 2 пунктом 28 статті Кримінального кодексу РРФСР. Такими категоріями осіб були : засуджені за контрреволюційні злочини, бандитизм, розбій, грабіж та ін. [10, с. 399]. В ряди штрафників, як це не прикро, могли потрапити навіть жінки. Це лише згодом було видано наказ, яким заборонялося перебування жінок в штрафних ротах та в інших штрафних підрозділах [8, с. 235]. Так, в наказі № 0244 від 6 серпня 1944 року підкреслювалося «офіцерів-жінок, засуджених за скоєні злочини, в штрафні частини не спрямовувати;...», так само, це стосувалося і тих офіцерів-жінок, які були засуджені воєнним трибуналом з використанням другого пункту 28 статті Кримінального Кодексу РРФСР. Вони направлялися в діючу армію [5, с. 251].

Направляти в штрафні підрозділи могли лише за вироком Військового трибуналу фронту, особливо це стосувалося командирів і комісарів батальйонів і полків згідно наказу НКО № 227 [7, с. 145-146]. Проте, існували певні винятки. Так, без згоди трибуналу в штрафні батальйони могли відправити офіцера за вироком командира дивізії лише за блягузтво або за проявлену нестійкість на фронті [11, с. 62]. Право направляти в штрафбат мали виключно командири дивізій та окремих бригад, а в штрафні роти – і командири полків [12, с. 64]. В червоній армії на відміну від німецької перебування у лавах штрафників обмежувалося 3-х місячним терміном. В радянських штрафбатах можна було звільнитися навіть раніше визначеного терміну за певних умов. Такими умовами були: бойові заслуги перед Батьківщиною, за отримані під час бою поранення, представлення до нагороди. За цих обставин, штрафник автоматично спокутував вину і повертав своє військове звання, честь і гідність [8, с.

19]. А тим хто в штрафбаті або в штрафній роті став інвалідом, а також сім'ям загиблих штрафників, радянська влада призначала пенсію [11, с. 492]. Слід також підкреслити, що не лише тимчасовий склад штрафників міг покинути ряди цих військових формувань на це мали право і кадрові офіцери, які вели штрафні підрозділи у бій і разом з ними гинули під вогнем фашистських кулеметів [11, с. 502]. Зі спогадів командира 8 окремого штрафного батальйону I Білоруського фронту майора О. Пильцина ми дізнаємося про те, що постійний склад штрафників, так само, як і тимчасовий склад ніс жахливі втрати. Так, після першого бою могли повернутися лише половина штрафників, а із 11 офіцерів лише 1 [14, с. 122]. Отримавши поранення, офіцери мали право покинути штрафні підрозділи і перейти до регулярних військ Червоної армії, проте, деякі із них поверталися до штрафбату. Таким офіцером був командир штрафної роти 8 окремого штрафного батальйону 1-го Білоруського фронту майор О. Пильцин [11, с. 502], а також, штрафник 68 окремої армійської штрафної роти 4 гвардійської армії А. Уразов, який після форсування Дніпра отримавши поранення залишився у постійному офіцерському складі штрафної роти [15, с. 177-178].

Штрафні підрозділи не тільки різнилися за специфікою тимчасового складу і чисельністю штату але і за військовою підготовкою. Відомо, що офіцерські батальйони були краще навчені ніж штрафні роти. Ще однією із відмінностей штрафбатів і штрафних рот було те, що в більшості випадків штрафні роти ніколи не розташовувалися в населених пунктах. В не бойовій обстановці вони перебували за межами міста, селилися в траншеях і землянках [5, с. 18]. Причиною такої заборони було те, що із -за специфічного складу штрафної роти було небезпечно квартирувати їх в місті, бо наслідки могли бути непередбачуваними.

Після прийняття наказу № 227 у штрафні батальйони та роти можна було потрапити за різні провини. На перший погляд список дуже короткий за боягузство, нестійкість, порушення дисципліни, розповсюдження панічного настрою в армії. Але цей список провин штрафників згодом почав розширюватися [9]. Командири, які потрапили в оточення і змушені були переховуватися на окупованій території потрапляли до рядів штрафників. Крім того, штрафниками можна було стати за втрату секретних документів, невиконання наказу, загибель новобранців в перші дні прибуття, недостача у інтенданта, тощо [14, с. 37-38]. До лав штрафників могли потрапити особи, які відмовилися брати в руки зброю із - за своїх релігійних переконань [2]. З часом, наказ № 227 став використовуватися не по призначенню, коли до штрафних підрозділів могли потрапити невинні червоноармійці і прості не військові громадяни, які проживали на території СРСР. Деякі офіцери почали зловживати наданими їм правами, особливо після виходу таємного наказу НКО № 0413 від 21 серпня 1943 року. В якому дозволялося командирам полків, дивізій, а також

начальникам гарнізонів, які користувалися правами не нижче командира, «направляти своєю владою до штрафних рот осіб сержантського й рядового складу за такі види злочинів, як самовільне залишення частини, дезертирство, невиконання наказу, крадіжку військового майна» [1, с. 144]. Інколи, використовуючи цей наказ в особистих цілях, вони відправляли до штрафних підрозділів невинних людей провина, яких була дуже незначна або навіть безглузда, як от за рух в строю або не якісний обід. Також, вирішальну роль відігравали розповсюджені доноси на своїх товаришів, які вирішували майбутню долю людини [8, с. 57].

З іншого боку, до ОШП могло потрапити мирне радянське населення, яке співпрацювало з окупантами. В листопаді 1942 року був виданий наказ № 0882 підписаним зам. наркома оборони Е. Щаденко, згідно з яким військовозобов'язані, які ухилялися від призиву теж потрапляли до штрафників. Зокрема у наказі, підкреслювалося, що, при проходженні у військкоматах медогляду лікарі були дуже «ліберальними» до осіб в яких виявлено «незначні» хвороби і фізичні вади. Армії потрібні були солдати, тому радянська влада в рамках цього наказу вимагала повторного проходження медогляду з метою виявлення симулянтів і негайного відправлення їх до штрафних підрозділів [8, с. 35]. А згідно наказу № 0682 від 9 вересня 1942 р. до штрафних підрозділів могли потрапити особи, які випадково пошкодили військову техніку [8, с. 27-29]. Лютчики, які ухилялися від повітряного бою, негайно потрапляли у штрафбат, згідно наказу № 0685 від 9 вересня 1942 року [8, с. 31-32].

В історії штрафбату існують навіть такі випадки коли було порушено всі норми і правила перебування в штрафних підрозділах. Так, 23 жовтня 1944 року за наказом Й. Сталіна було підписано наказ № 0380 згідно якого 214 кавалерійський полк 63 кавалерійської Корсунської Червонопрапорної дивізії за втрату Бойового Червоного прапора в бою потрапив у розряд штрафників, для спокутування своєї «провини» перед Батьківщиною [5, с. 254-255]. В цілому, до штрафників в період війни можна було потрапити за будь-які провини. В цей час від жорстокого правосуддя ніхто не був захищеним, кожний міг там опинитися.

За роки існування штрафних підрозділів їх особистий склад довів, що нічим не гірший за регулярні частини. Адже, бойові завдання, які ставились перед ОШП були інколи навіть важчими, ніж ті, які ставилися перед регулярними частинами Червоної армії.

На думку сучасних дослідників С. Сидорова та В. Дайнеса можна виділити наступні завдання, які ставилися перед штрафними підрозділами: поперше, штрафники брали активну участь в діях розвідки і активно діяли в тилу противника [12, с. 65]. Так, підчас підготовки Рогачівсько-Жлобинської операції (20-24 лютого 1944 р.), на 8 окремих штрафних батальйон, було покладено завдання, перейти лінію фронту, уникаючи бойового зіткнення, вийти в німецький тил і дійти до околиці міста

Рогачева. І в процесі раптової атаки об'єднаними силами штрафбату і 120-го лижного батальйону захопити місто Рогачів Гомельського району (Білорусія) і втримати цю територію до приходу 3 армії генерал-лейтенанта А. В. Горбатова. Проте, завдання не було виконано до кінця, адже радянські війська втратили момент раптовості і тим самим втратили перевагу перед ворогом. Тому, були змушені відмовитися від попереднього плану операції і перейти до альтернативного плану ведення бойових дій. Протягом п'яти днів штрафники вели активну підривну діяльність в тилу противника нищили ворожі колони, техніку, склади продовольства і боєприпасів, захоплювали артилерію, брали під контроль перехрестя доріг, а також, перерізали лінію зв'язку. Завдяки діям 8 – ОШБ і 120-го лижного батальйону був порушений ворожий графік роботи з « підвозу, евакуації і підходу резервів», що в свою чергу сприяло успішному проведенню наступу 3-ої армії, яка 23-24 лютого звільнила з німецької окупації місто Рогачів [11, с. 90-111].

По-друге, власне «наступальний бій» сутність якого полягала у знищенні сил супротивника, а також просуванні у глиб території. Наприклад, один із наступальних боїв відбувся 20 червня 1944 року, проведений 9 окремим штрафним батальйоном 1-го Українського фронту, який отримав завдання вибити противника із передгір'я Карпат. В результаті завдання було виконано але з величезними втратами, так як німці переважали в чисельності радянських штрафників [3, с. 237].

Наступним видом завдань, що покладалися на ОШП були оборонні бої¹, де штрафники доказали свою відвагу і стійкість. Наприклад, 51 штрафна рота, 91-й стрілецької дивізії в кінці серпня 1942 р. змогла відбити німецьку атаку, підтриману 10 танками, і в свою чергу опинившись відрізаною від головних радянських військ 29 серпня змогла вийти з боєм з оточення. Інший випадок стався в ході битви на Курській дузі. Там в 1942 році за спогадами ветерана Великої Вітчизняної війни генерал-майора Г. Олейника, 108 штрафна рота 290 гвардійського стрілецького полку за підтримки 1-го та 3-го стрілецького батальйону на хуторі Веселий змогла відбити німецьку ата-

ку гренадерського батальйону і роти автоматників 680-го мотополка СС при підтримці 18 танків. В результаті бою було відбито німецьку атаку і знищено 6 німецьких танків і в тому числі танк (Т – VI) [3, с. 247].

Зі спогадів колишнього штрафника 68 – окремої армійської штрафної роти 4 гвардійської армії А. Уразова відомо, що його штрафна рота брала участь у форсуванні Дніпра [15, с. 139-143]. Крім того, сучасний дослідник Ігор Пихалов підкреслює, що штрафні підрозділи брали участь у веденні позиційних боїв, які сковували сили противника на конкретному напрямі [14, с. 16]. Ці приклади свідчать про характер завдань, що вирішували штрафники в період Великої Вітчизняної війни. І це доводить, що в їхніх рядах не було зрадників, як називала їх радянська влада, там були віддані патріоти своєї країни, які в будь – який час могли прийти на допомогу своєму народові.

Отже, в період Великої Вітчизняної війни (1941-1945 рр.) було репресовано значну кількість військовослужбовців. І лише частині було надано право скористатися «другим шансом» спокутувати свою провину перед Батьківщиною і виправдати своє чесне ім'я. Штрафні батальйони як і штрафні роти це не просто підрозділи «смертників» і скупчення зрадників це була нова форма військового формування в якому проходили службу не тільки негідники але і гідні червоноармійці, які ніколи не були зрадниками своєї Батьківщини. Потрапити до штрафних підрозділів можна було не лише за скоєні злочини, а й через халатність військових трибуналів, доноси або свавілля командирів. Крім того, штрафбат і штрафні роти за своїм призначенням і спільною метою формування були схожі. Проте, на цьому їхня схожість і закінчується, адже, ці підрозділи мали свої особливості. Насамперед, вони різнилися між собою, тимчасовим складом, чисельністю штату, перебували під управлінням різних відомств, а також, мали різну військову підготовку. Крім того, слід сказати, що на штрафні підрозділи покладалися різні форми бойових завдань, які вони з гідністю виконували до кінця, створюючи сприятливу оперативну обстановку для наступу Червоної армії.

Список літератури:

1. Вронська Т. В. Формування особового складу штрафних батальйонів і рот у Червоній армії періоду Великої Вітчизняної війни / Т. В. Вронська, О. С. Лисенко // Український історичний журнал. – № 3 – 2006. – С. 137-150
2. Дайнес В. Штрафбаты и заградотряды Красной Армии в годы Великой Отечественной войны [Електронний ресурс] / В. Дайнес. – Режим доступу до ресурсу: http://www.rusproject.org/history/history_10/shtrafbaty
3. Дайнес В. Штрафбаты выиграли войну? Мифы и правда о штрафниках Красной армии / В. Дайнес. М.: Яуза: Эксмо, – 2011. – 448 с.
4. Король В. До питання про ціну перемоги для українського та інших народів СРСР у роки Другої Світової війни (1939 – 1945) / В. Король // Україна у Другій світовій війні: джерела та інтерпретації (до 65-річчя Великої Перемоги). Матеріали міжнародної наукової конференції / Відповідальний редактор: Легасова Л. В. – К., 2011. – 800 с.

¹ Оборонні бої – застосовувалися для відбиття ворожої атаки, шляхом нанесення максимальних втрат ворогу та утриманню важливих (рубежів, позицій, об'єктів, акваторій) [3, с. 247]. Оборонні війська займали вигідну позицію, перехоплювали напрямку удару супротивника, і це дозволяло зупинити ворожу атаку. Якщо, вони не могли досягти цього на одному рубежі, то вони завдавали поразки противнику на декількох послідовних займаних позиціях. Після того, як наступаюча сторона, зазнавши втрат, втрачала перевагу в силах і засобах, ті хто раніше оборонявся використовували створені сприятливі умови для подальшого переходу в наступ [13, с. 21].

5. Кустов М. В. Реальная история штрафбатов и другие мифы о самых страшных моментах Великой Отечественной Войны/ Максим Кустов. – М.: АСТ:Арстрель, 2011. – 320 с.
6. Лебедев А. Правда о штрафниках Великой отечественной войны [Электронный ресурс]/ А. Лебедев.- Режим доступа до ресурсу :<http://www.russian.kiev.ua/print.php?id=11605778>
7. Панин А. Сталинград: Цена победы / А. Панин, С Переслегин – М.: АСТ;СПб.: Terra Fantastica, 2005. – 331с.
8. Правда о штрафбатах – 2 /[сост. В. О. Дайнес и В. В. Абатуров.] – М.: Эксмо, Яуза, 2008. – 320
9. Приказ НКО СССР № 227 28 июля 1942 года [Электронный ресурс]/. – Режим доступа до ресурсу : <http://stalinsite.org.ua/volume-15/654-15-62.html>
10. Пыхалов И. Великая Оболганная война. [Электронный ресурс]/ И. Пыхалов – М.: Яуза, Эксмо, 2005. – 480 с. – Режим доступа до ресурсу : http://militera.lib.ru/research/pyhalov_i/14.html
11. Пыльцын А. В. Главная книга о штрафбатах / А. В. Пыльцын/ – М. : Яуза: Эксмо, 2009. – 512 с.
12. Сидоров С. В. Штрафні підрозділи як форма покарання радянських військовослужбовців та бойового використання військ у роки Другої світової війни / С. В. Сидоров // Український історичний журнал. – № 6 – 2004. – С. 60-68
13. Тактика / [Под ред. В. Г. Резниченко]. [Электронный ресурс]/: – М.: Воениздат. 1987. – 496 с. Режим доступа до ресурсу: <http://militera.lib.ru/science/tactic/07.html>
14. Штрафбаты по обе стороны фронта: Сборник / [ред. – сост. И. Пыхалов]. – М.: Яуза, Эксмо, 2008. – 320 с.
15. Уразов А. П. Судьба штрафника. «Война всё спишет»?/ Александр Уразов. – М.: Яуза: Эксмо, – 2012. – 352 с.

Петрухин С.В., Шляхтич Р.П.

Криворожский педагогический институт
Криворожского национального университета

ФОРМИРОВАНИЕ ШТРАФНЫХ БАТАЛЬОНОВ И РОТ В КРАСНОЙ АРМИИ И ИХ БОЕВОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ В ПЕРИОД ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ

Резюме

В статье анализируются особенности формирования личного состава штрафных батальонов и рот, их количественный состав и боевое использование в Красной армии в период Великой Отечественной войны. Кроме того, освещается роль органов правосудия в этом деле, а также уделено внимание в отношении создании штрафных подразделений.

Ключевые слова: штрафные батальон, штрафные роты, приказ № 227.

Petrukhin S.V., Shlyahytich R.P.

Krivoriz'kogo pedagogical institute
Krivoriz'kogo national university

FORMATION OF PENAL BATTALIONS AND COMPANIES IN THE RED ARMY AND THEIR USE IN COMBAT DURING WORLD WAR II

Summary

In the article analyzes the features of formation personnel penal battalions and mouth, their quantitative composition and combat using in the Red Army during World War II. In addition, highlights the role of justice in this case and paid attention regarding the creation penalty units.

Key words: penal battalion, penal mouths, order number 227.